

I N F O R M A C J E I S P R A W O Z D A N I A

ROCZNIKI NAUK SPOŁECZNYCH
Tom XXX, zeszyt 2 – 2002

ALINA RYNIO

INTEGRALNE WYCHOWANIE CZŁOWIEKA Sprawozdanie z Konferencji z okazji XXV-lecia śmierci Stefana Kunowskiego (1909-1977)

Integralne wychowanie człowieka stało się przedmiotem konferencji, która odbyła się w dniach 12-14 IX 2002 r. na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Zorganizowana przez Instytut Pedagogiczny KUL – poświęcona osobie i twórczości Prof. S. Kunowskiego – zgromadziła liczne grono profesorów, adiunktów, doktorów i magistrów polskich i zagranicznych ośrodków akademickich. W ciągu trzech dni wygłoszono ponad 40 referatów i komunikatów, z których zdecydowana większość dotyczyła troski o integralne wychowanie człowieka w ujęciu Prof. S. Kunowskiego, człowieka wyjątkowo dobrego, znakomitego nauczyciela akademickiego i pedagoga o imponującym dorobku dydaktycznym i naukowym. Ten wybitny uczony, za to, że „nie kłaniał się okolicznościom i nie kazał prawdom by za drzwiami stały” (par. C. Norwida), poświęcając całe swoje życie pedagogice na KUL-u, często pisał „do szuflady”. Za swoją odwagę „płynięcia pod prąd” Profesor zapłacił wysoką cenę. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał pod koniec swojego życia, w trzydzieści lat po habilitacji. Będąc twórcą teoretycznych podstaw wychowania chrześcijańskiego i współczesnej pedagogiki – pomimo trudności – opublikował 161 prac, wychował ponad 300 magistrów pedagogiki i psychologii, promował 30 doktorów i przyczynił się do powstania kilkunastu dysertacji habilitacyjnych.

Wielu spośród prelegentów, w tym liczne grono profesorskie (A. Bronk, J. Gniński, Z. Wiatrowski, J. Homplewicz, M. Nowak, S. Możdżeń, T. Kukołowicz, J. Kostkiewicz, K. Krakowiak, Z. Matulka, K. Chałas, J. Śledzianowski), próbując odpowiedzieć na pytanie, w czym myśl Prof. Kunowskiego jest dziś aktualna, odwoływało się do podstawowych założeń jego *Podstaw współczesnej pedagogiki* (książki wydanej po raz pierwszy niestety już po Jego śmierci w roku 1981) i licznych materiałów nieopublikowanych. Zwracano uwagę na wyjątkową i wielce znaczącą, a ciągle mało znaną, rolę Profesora współcześnie. Program konferencji tak został pomyślany, że dawał możliwość ukazania aktualizacji w wychowaniu –

poglądów Kunowskiego. Prelegenci, rozważając obecną w pracach Prof. Kunowskiego teorię integralnego wychowania człowieka, starali się pokazać jej aktualność w różnych aspektach i dziedzinach pedagogiki. Prezentując dorobek naukowy jednego z wybitniejszych profesorów KUL, jakim był S. Kunowski, referenci ukazali różne aspekty współczesnego wychowania i współczesnej polskiej myśli pedagogicznej. Między innymi podjęli problematykę badań pedagogicznych i rozumienia struktury pedagogiki; koncepcje pedagogiki teoretycznej; tworzenie nowej wizji pedagogiki; aspekty personalizmu we współczesnej polskiej myśli pedagogicznej; koncepcje osoby; sytuację wychowawczą jako paradygmat współczesnej pedagogiki; duchowość jako element wychowania; ideę integralności oddziaływań wychowawczych; aksjologiczne podstawy pedagogiki; formację i autoformację dorosłych; kształtowanie charakteru; kreatywność jako problem wychowania; wychowanie w rodzinie; reformowanie szkoły; wychowanie religijne i chrześcijańskie; rozumienie krzywdy i przebaczenia, pedagogiczne konteksty psychologii wychowawczej, a wszystko to w kontekście różnorodnych implikacji warstwicowej teorii Profesora Kunowskiego dla dyscyplin pedagogicznych i obszarów pracy wychowawczej. Wśród owych dyscyplin szczególne miejsce przypadło pedagogice szkolnej, pedeutologii, pedagogice rodziny, resocjalizacyjnej, psychopedagogice, pedagogice zdrowia i pedagogice specjalnej.

Zaprezentowane referaty i dyskusje pozwoliły na wyraźne skonkretyzowanie pedagogiki jako nauki opartej na integralnej antropologii i podstawach aksjologicznych. Dając podstawy pod całościowo ujmowaną współczesną teorię pedagogiczną, pozwoliły też na głębsze rozumienie podmiotowości człowieka, szczególnie w układzie środowisk wychowujących, jak również nadanie pedagogice wymiaru w pełni otwartego w duchu chrześcijańskiego uniwersalizmu. Wygłoszone referaty przywołując pamięć Profesora Kunowskiego, ukazały Jego szczególny wkład w chrześcijańską myśl pedagogiczną, jednoznacznie upominając się o integralne wychowanie osoby. Autorzy referatów, pochylając się nad pedagogicznym przesłaniem Profesora, zadali sobie trud szukania odpowiedzi na pytania o to, jaka jest konstrukcja Jego pedagogiki ogólnej, katolickiej, psychopedagogiki, pedagogiki rodziny i wielu jeszcze innych dziedzin. Biorąc zaś pod uwagę współczesność, szukali możliwości recepcji owego przesłania. Uczestnicy tej, jak się wydaje, ważnej i potrzebnej nie tylko pedagogice kulowskiej konferencji, traktując szeroko zjawisko wychowania i rzeczywistości z nim związane – dali wyraz swojego zatroskania o dzieci, młodzież i o człowieka na każdym etapie jego życia. Zwrócili uwagę na uniwersalne wychowanie oparte na naturze, kulturze, religii i tym co jest nadnaturą. Zauważyli potrzebę etyki pedagogicznej, podejmowanej w ramach nauk pedagogicznych, pedagogiki światopoglądowej i określenia źródeł systemów wychowania i systemów wartości.

Największym bodaj osiągnięciem ogólnopolskiego spotkania pedagogów w Lublinie, w którym uczestniczyli też uczeni ze Słowacji (E. Turiak, H. Kuberová, M. Gejdoš), wydaje się być fakt, iż prelegentom nie tylko udało się odnaleźć to, co prowadząc do rozwoju dojrzałości człowieka – przynależy do „biosu”, „agosu”, „etosu i „losu” w teorii Prof. Kunowskiego, ale również pokazali oni szerokie możliwości recepcji podstawowych założeń tejszej teorii na gruncie współcześnie rozwijanej i uprawianej myśli i praktyki pedagogicznej.

Dopełnieniem trzydniowej konferencji, poświęconej trosce o integralne wychowanie człowieka, była wyjątkowo uroczysta msza św. koncelebrowana przez Dyrektora Instytutu Pedagogiki KUL ks. prof. M. Nowaka i czterech uczniów Profesora Kunowskiego: ks. prof. W. Prężynę, ks. dr. J. Szczypę, ks. dr. W. Zakrzewskiego i ks. mgr. M. Kozyrę. Miała ona miejsce 15 września w kościele akademickim w 25 rocznicę śmierci Profesora Kunowskiego. Zgromadziła ona nie tylko najbliższych członków rodziny Profesora ale również Pracowników Instytutu Pedagogiki, dawnych uczniów i studentów. Okolicznościowe kazanie wygłosił jeden z doktorów Prof. Kunowskiego, ks. W. Zakrzewski. Po mszy św. uczestnicy udali się na cmentarz przy ul. Lipowej, aby nawiedzić grób Profesora i modlić się za niego i poprzez jego wstawiennictwo.

Na koniec tego lapidarnego sprawozdania, należałoby sobie życzyć, aby materiały z tej jakże interesującej i bogatej w treści Konferencji mogły jak najrychlej trafić do rąk wszystkich zatroskanych szczerze o integralne wychowanie człowieka.